

Éterický návrat Krista a úkoly Anthroposofické společnosti

Sergej O. Prokofjev

Když si nyní pomyslíme, že hlavním úkolem Anthroposofické společnosti je péče o anthroposofii, tak můžeme vidět celý život společnosti v novém světle: Je povolána, aby se jednou stala prací svých členů nositelkou éterického Krista. Pozorujeme-li budoucnost Anthroposofické společnosti v této velké perspektivě, můžeme tak z toho získat sílu, abychom tento úkol postupně plnili.

Druhý aspekt, který je neoddelitelné spojen s Kristovým éterickým návratem a který ho ale zároveň daleko převyšuje, je v současnosti začínající činnost Krista jako Pána karmy. Také z tohoto hlediska nají sdělení Rudolfa Steinera rozhodující význam. Když spojuje počátek tohoto návratu s 30. léty 20. století a pro jeho vývoj zmiňuje vždy znovu často ve rozpětí asi 3000 let, mluví současně o nové Kristově karmické funkci, kterou má vykonávat až do konce zemského vývoje a jako začátek působení Pána karmy označuje Rudolf Steiner konec dvacátého století, to znamená současnou dobu. „Stejně jako se odehrála na fyzické pláni na počátku našeho letopočtu v Palestině událost, vaíž hrál Kristus podstatnou roli, událost, která má význam pro celé lidstvo, tak se bude během dvacátého století, *před koncem dvacátého století* znovu odehrávat významná událost, tentokrát nikoli ve fyzickém světě, ale ve vyšších světech, a to v tom světě, který označujeme jako svět éterický.

A tato událost bude mít právě tak stěžejní význam pro vývoj lidstva jako událost v Palestině na počátku našeho letopočtu.... Touto událostí není nic jiného, než že určitá funkce v kosmu důležitá pro vývoj lidstva přechází ve dvacátém století - z vyššího hlediska přechází, ale ve skutečnosti už přešla - na Krista. Jak nás učí okultní, jasnozřivé bádání, v naší době je tím nejdůležitějším, že Kristus se stává pro lidský vývoj Pánem karmy“ (GA 131, 7. 10. 1911).

Když vezmeme v úvahu, že Rudolf Steiner při novém založení Anthroposofické společnosti na Vánočním sjezdu převzal důležitý úkol, aby vědomě pracoval na uspořádání její karmy, takže na Zemi postupně vznikla první svobodná karmická společnost, pak můžeme také rozpoznat tento úkol v spirituální perspektivě a dimenzích, které jí náleží. Rudolf Steiner v této souvislosti říká: „Co spojuje členy Anthroposofické společnosti? Spojuje je to, že mají dát do pořádku svou karmu! ... Před námi leží úkol, abychom se znovu zajímali o karmu, o skutečnou karmu, o prožití skutečné karmy. To je ten kosmický paprsek, který se zřetelně zjevuje poznávajícím prostřednictvím anthroposofického hnutí: Znovuvytvoření pravdivé karmy“ - tentokrát už ale v Kristově smyslu v jeho nové karmické funkci. „Tím se spojuje to, co je osudem jednotlivce v Anthroposofické společnosti, s osudem celé společnosti“ (GA 237, 8. 8. 1924). Můžeme také v *tomto* smyslu chápat všechny konflikty v minulosti Anthroposofické společnosti, které kromě své hluboké tragiky mohou být chápány jako důležitá část celé této cesty, která vede ke zmíněnému cíli.

Především celý soubor karmických přednášek, které Rudolf Steiner začal už během Vánočního sjezdu, nám může ozřejmit toto hledisko v novém světle. Neboť tyto přednášky tvoří základ k poznání toho, že se lidé mají stát postupně vědomými spolupracovníky Krista jako Pána karmy. Když si na tomto místě pomyslíme, že Rudolf Steiner označil bádání v této oblasti za svůj hlavní úkol¹⁸³ a chtěl s ním začít už na samotném začátku své anthroposofické činnosti, pak pochopíme, jak hluboce a centrálně to bylo spojeno s přípravou převzetí této funkce Kristem.

Je tedy otřesné, že se později z přednášky samotného Rudolfa Steinera dozvídáme, že po nevydařeném pokusu, kdy prováděl už v roce 1902 „Praktická karmická cvičení“ v rámci nově založené Německé sekce Theosofické společnosti, pak musel čekat plných 21 let, aby mohl začít s tímto centrálním tématem svého celého životního díla teprve na Vánočním sjezdu.

On sám na to vzpomíná v jedné karmické přednášce: „Chtěl jsem tehdy (1902) zahájit to, co se má stát nyní.“ Neboť „jednou se už musí začít se skutečnou esoterikou, když jsme tomu věnovali déle než dvě desetiletí přípravné práce. Tak se mohl konat Vánoční sjezd v Dorna chu, kde do Společnosti vstoupila esoterika, a tak se vlastně nyní může navázat tam, kde jsme tehdy zamýšleli přinést tento esoterický rys do Společnosti“ (GA 240,16. 4. 1924).

Co ale roku 1902 přerušilo nepochopení lidí, to dalo ahrimanským duchům příležitost zasáhnout a vzít v antimichaelském smyslu Rudolfovi Steinerovi možnost, aby tyto karmické pravdy sdělil světu už dřív. Také o tom hovoří v Karmických přednáškách: „Skutečně všechno je možné dát zejména od Vánočního sjezdu Anthroposoňské společnosti způsobem, jak mi bylo dovoleno od té doby okultně pracovat - to nejsou žádné nové skutečnosti, člověk nemůže v okultním bádání hned sdělovat věci, které odhalil včera; vždyť to nejsou nové věci, jsou to staré záležitosti, věci, které lze prožít jen tak, jak jsem vám o tom vyprávěl -, ale k těmto skutečnostem přistoupilo, že démoni, kteří dosud [před Vánočním sjezdem] bránili vyslovení některých věcí, musí mlčet“ (GA 240,12. 8. 1924).¹⁸⁵ Karmické přednášky kulminují bezpochyby v popisu karmy *Anthroposofické společnosti*, jak toto téma nazval sám Rudolf Steiner (a ne *anthroposofického hnutí*, jak bychom mohli očekávat). Jde v nich o to, aby se skupině lidí, kteří šli s Michaelem už několik staletí před svým zrozením a účastnili se jeho nadsmyslové školy a kosmického kultu, kde se jim zjevila s Michaelem spojená sluneční karma, dostalo vnitřních sil k překonání minulé měsíční karmy, a tak mohli na *Zemi spolu* založit nové karmické společenství, které by se mělo stát vědomým nástrojem současného působení Krista jako Pána karmy.

Když dnes Anthroposoňská společnost, poté co na konci dvacátého století převzal Kristus tuto novou funkci, přijala tento úkol daný jí Rudolfem Steinerem a pokouší se ho uskutečňovat, pak právě to potvrzuje oprávnění onoho cíle vytyčeného o Vánocích 1923.

V průpovědi Základního kamene, která tvoří esoterické centrum Vánočního sjezdu a patří k spirituálním základům Všeobecné anthroposoňské společnosti, je dán jednoznačný odkaz na oba tyto aspekty současného Kristova mystéria. Tato průpověď se dvakrát přímo obrací na bytost Krista a nazývá ho jeho jménem. První odkaz se nachází na začátku makrokosmického oddílu druhé části:

„Neboť v okruhu vládne Kristova vůle omilostňující duše ve světových rytmech“ (GA 260,25. 12. 1923).

Tato slova odkazují přímo na činnost Krista jako Pána karmy, jehož vůle vyrovnávající karmu působí v duchovní auře Země a projevuje se ve „světových rytmech“, k nimž také patří velké putování člověka různými inkarnacemi. Na této cestě jsou osudové stezky Kristem natolik vzájemně propojeny, že mohou sloužit při vyrovnání osobní karmy k největšímu možnému dobru lidstva. Tak se člověk učí novým způsobem svobodně a z dobré vůle pracovat na své karmě, takže se ze zákona železné nutnosti proměňuje v milost, kterou člověk prožívá tak, že nyní vychází od samotného Krista.

Na jiný aspekt současného Kristova působení ukazují řádky ze čtvrté části průpovědi Základního kamene, kterými - jak jsme už viděli - Rudolf Steiner celý Vánoční sjezd ukončuje:

„Božské světlo, Kriste-Slunce, zahřej naše srdce, osvit' naše hlavy!“ (tamtéž).

Zde se jedná o vystoupení duchovního Krista-Slunce v duších lidí, kteří svá srdce a své hlavy proměnili a přivedli je k vnitřní harmonii a souladu, což je naprosto důležité k tomu, aby u nich zasvitlo nové jasozření, které vede k prožití éterického Krista.

Také pořadím slov „srdce-hlava“ se poukazuje na proud Kristem éterizované krve v člověku, která se spojuje s proudem éterizované lidské krve, jež proudí paralelně ve stejném směru, což právě vede k vnímání éterického Krista. Aby se tyto dva proudy mohly v člověku sjednotit, musí člověk správně „roznítit“ éterizovaný proud své krve poznáním duchovní vědy, to znamená projevit skutečné nadšení v srdci.

Tyto věci popisuje Rudolf Steiner následujícími slovy: „Vývoj lidstva jde ale dál a pro naši dnešní dobu je důležité, aby se člověk naučil chápat, že musí přijímat poznatky duchovní vědy a postupně to, co proudí ze srdce k mozku, natolik roznítit, aby projevil pochopení pro anthroposofii. Následkem toho bude moci pochopit událost, která začíná působit ve dvacátém století: je to éterický Kristus jako protiklad k fyzickému Kristu z Palestiny“ (GA 130, 1. 10. 1911). A v tom spočívá třetí úkol Anthroposofické společnosti: být ve světě takovým místem, kde bude možné, aby lidé mohli přijímat anthroposofii, takže se jejich duše skutečně roznítí pravým entuziasmem pro moderní poznání ducha. A to se může stát jen tehdy, když síly hlavy nejprve zcela silně vstoupí do jasného a intenzivního myšlení a pak sestoupí do srdce, aby tam způsobily sjednocení obou proudů. To je ale pak pravé michaelské poznání, které dnes vede člověka ke Kristu. „Michaelova doba začala. Srdce začínají mít myšlenky. Nadšení už neproudí jen z mystické temnoty, ale z duševní záře nesoucí myšlenky. Tím se rozumí přijmout Michaela do svého srdce.“ A když toho člověk dosáhne, pak nachází také vědomý přístup do éterické Kristovy sféry, která náleží duchu naší doby, neboť tak se člověk „spojuje s Michaelem, čímž také nachází cestu ke Kristu“.

Tři zde uvedené esoterické úkoly Anthroposofické společnosti, které je možno splnit jen cestou michaelské služby éterickému Kristovu návratu a spojením se s Pánem karmy, ukazují, jak moc Rudolf Steiner spojoval budoucnost této společnosti už při jejím založení s nejdůležitější událostí naší doby a bytostmi, které v ní působí, a co se v tomto smyslu také sám snažil uskutečnit všemi svými silami. Kéž by proto zůstala Anthroposofická společnost Rudolfu Steinerovi a požadavkům duchovního světa věrná.